

Lintujen, mm. sorsien, talviruokinta

luvaltk 13.12.2023 § 85

1225/11.02.04/2023

Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä	vastaava ympäristönsuojelutarkastaja Laitinen, Tarja
Päätösehdotus	Lautakunta päättää pyytää lausuntoa terveydensuojeluviranomaisilta ja muilta keskeisiltä viranomaisilta ja asiantuntijasidosryhmiltä lintujen ruokinnan ohjeistuksen perustaksi.
Toimivalta	Hallintosäätö 23.3 §
Valmistelija	vastaava ympäristönsuojelutarkastaja Tarja Laitinen, puh. 044 788 8660, etunimi.sukunimi@heinola.fi
Valmistelu	Heinolan kaupungin ympäristönsuojeluyksikkö on antanut 27.11.2023 tiedotteen lintujen talviruokinnasta.

Talvehtivien sinisorsien ruokinta Heinolan kaupungin alueella

Sosiaalisessa mediassa on herännyt keskustelua Heinolassa talvehtivien sinisorsien ruokinnasta. Sorsia on havaintojen perusteella noin kaksisataa yksilöä, ja ne liikkuvat useammalla kaupungin sulalla vesialueella, muun muassa keskustan uimarannalla, Hiidenhaudassa, Kumpelissa ja Kirkkolammella.

Sinisorsa on ekologiaaltaan varovainen ja arka muuttolintu, jonka kuuluisi luontaisesti viettää talvensa muualla, kuin kaupungeissa. Suomessa talvehtiminen on suhteellisen uusi asia. Siitä on havaintoja ensimmäisen kerran 1930-luvulta Helsingistä. Tuolloin Suomessa jopa houkuteltiin sorsia talvehtimaan vapautettujen ja kesyjen tarhalintujen avulla. Ajan tapaan ajateltiin niistä olevan iloa kaupunkilaisille sekä hovin vuoksi että metsästystä ajatellen. Nykyään tiedetään, että muuttovietttömyys on selkeästi ihmisen aikaansaama ongelma, ja sellaisenaan riski luonnolliselle ja elinvoimaiselle vesilintupopulaatiolle.

Moni kaupunki on yksiselitteisesti kieltänyt sorsien ruokinnan, varsinkin kaupunkialueella. Yleensä tämä päätös perustuu ruokinnan tuomiin ongelmiin, joista suurin on tuhojyrsijöiden voimakas runsastuminen. Sorsia ruokitaan yleensä viljalla tai viljatuotteilla, ja sama rehu kelpaa myös rotille, hiirille ja myyrille. Esimerkiksi Mikkelissä jouduttiin lopettamaan sekä ruokinta että sammuttamaan vesialueita sulana pitävät pumput keskellä talvea, sillä rottakanta räjähti sorsien talviruokinnan vuoksi. Sulapaikkojen jäätymisen ja ruokinnan lopettamisen seurauksena myös sorsia kuoli tuona talvena.

Ruokinta ei ole ongelmaton sorsille itselleenkaan. Viime kesä osoitti, että lintuinfluenssatilanne voi olla hyvinkin vakava, ja esimerkiksi Kokkolan kaupunki kielsi lintujen ruokinnan kokonaan lintuinfluenssan leviämisen estämiseksi. Muutkin taudinaiheuttajat ja loiset leviävät tiiviissä sorsapopulaatiossa hyvin tehokkaasti, sorsissa tavataan esimerkiksi kampylobakteeria ja salmonellaa sekä sarkokystoosia. Sinisorsa toimii myös ihmisillä järvisyyhyä aiheuttavan imumadon isäntälajina. Lisäksi yksipuolinen ravinto aiheuttaa sorsanpoikasille kehityshäiriöitä, ja kesyyntyminen ja ihmisarkuuden väheneminen puolestaan altistavat linnun metsästykselle.

Ruokintapaikan valinnalla on myös merkittävää vaikutusta sille, millaisia seurauksia ruokinnalla on. Liikenteen lähellä olevat ruokintapaikat aiheuttavat lintujen törmäyksiä autoihin, ja lintuja sekä vammautuu että menehtyy huonosti valitun ruokintapaikan läheisyydessä. Ruokintapaikkojen huono valinta esimerkiksi liian pienissä lammikoissa ja virtaamattomissa vesistöissä johtaa myös ympäristön kuormittumiseen lintujen ulosteista ja rehuista sekä eroosiosta.

Lintujen ruokinta houkuttelee paikalle jyräjien lisäksi varislintuja, puluja sekä keväisin ja syksyisin myös lokkilajeja. Heinolan kaupungissa on vuonna 2002 tehty päätös, jonka mukaan lintujen ruokkiminen on kiellettyä torilla, Rantapuistossa venelaitureilla ja niiden läheisyydessä, kaupungin omistamien venelaitureiden alueella sekä yleisillä uimarannoilla ja uimapaikoilla. Samalla päätetään osoittaa lintujen ruokintaa varten paikka esimerkiksi Hiidenhaudan talviruokintapaikalta. Sitten lintujen ruokinta on kielletty myös Kirkkolammessa.

Lintujen yleistä ruokintakieltoa Heinolassa sen sijaan ei ole, ja toisaalta muuttovietittömien sorsien tukiruokinta on perusteltua pienessä ja kontrolloidussa mittakaavassa, mutta vain sydäntalven aikaan. Esimerkiksi PäijätHämeen Lintutieteellisen yhdistyksen mukaan vesilintujen ruokintaan sopivia paikkoja on Jyrängönvirrassa, Hiidenhaudassa ja Sepänniemessä.

Ruokinnassa on aina huomioitava, että tarjottava ravinto (esimerkiksi kaura) on sopivaa sorsille ja ruokaa ei saa antaa niin paljon, että sitä jää maahan. Asiantuntijoiden mukaan ei ole biologisesti eikä yhteiskunnallisesti järkevää kasvattaa muuttovietittömien sorsien kantaa Suomessa, joten tavoitteena tulee olla kannan pienentäminen. On hyvä, että muuttovietittömistä sorsista nousee keskustelua, sillä kyseessä on monelle kaupunkilaiselle tärkeä asia. Lintujen ruokinta ei kuitenkaan kuulu Heinolan kaupungin tehtäviin ja sitä ei voida jatkossa enää hoitaa kaupungin työnä. Toimintatapojen muutokseen ovat syynä lintuinfluenssariski sekä asiantuntijoiden ja viranomaisten suositukset.

Heinolan kaupungissa ei tällä hetkellä ole tarvetta kieltää sinisorsien ruokintaa, mikäli se tehdään oikein ja sekä kaupunkilaisia että

luonnonvaraisia lintukantoja ajatellen sallituilla ruokintapaikoilla. Lintujen ruokintaa voidaan toteuttaa myös vapaaehtoisvoimin. Mikäli asian selkeyttämiseksi on tarpeen, voidaan luonnonvaraisten lintujen ruokinnasta linjata tarkemmin lupa- ja valvontalautakunnassa.

Tämänhetkisen tilanteen perusteella suositus lautakunnalle

Lintujen ruokintaa on tarpeellista ohjeistaa ja ohjeistuksen laatimiseksi lupa- ja valvontalautakunta päättää lähettää asian lausunnoille viranomaisille ja asiantuntijatahoille.

Tiedoksianto

virallinen ote

terveydensuojaluviranomainen
Päijät-Hämeen lintutieteellinen yhdistys
Heinolan lintutalo
metsätalousinsinööri
ympäristöasiantuntija, kuntatekniikka